

SPOLEČNOST PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, SPOL. S R.O.
ŠERÁNKOVA 32, 616 00 BRNO, tel.: 549 256 241, e-mail: spzp@volny.cz

**PLÁN MÍSTNÍHO ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ
STABILITY k.ú. DIVÁKY**

Zodpovědný projektant: Ing. Ludmila BÍNOVÁ, CSc.
autorizovaný projektant ÚSES

BRNO, KVĚTEN 2011

O B S A H

	strana
1. ÚVOD	3
2. POPIS ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	3
3. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	4
3.1 Reliéf	4
3.2 Horniny	4
3.3 Půdy	4
3.4 Podnebí	4
3.5 Vodstvo	5
3.6 Biota	5
4. CHARAKTERISTIKA AKTUÁLNÍHO STAVU KRAJINY	6
5. BIOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	7
6. KONCEPCE NÁVRHU ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY	10
6.1 Územní systém ekologické stability v nadřazené ÚPD (ZÚR)	10
6.2 Nadregionální územní systém ekologické stability v ÚP	10
6.3 Místní (lokální) územní systém ekologické stability v ÚP	11
7. STANOVENÍ PODMÍNEK PRO VYUŽITÍ PLOCH BIOCENTER A BIOKORIDORŮ	12
8. BIOCENTRA A BIOKORIDORY JAKO VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ OPATŘENÍ	13
9. ZÁVĚR	13
10. TABULKOVÁ ČÁST	14
10.1 Biocentra	15
10.2 Biokoridory	16

1. ÚVOD

Pro katastrální území Diváky byl ÚSES vymezen v generelové podobě a také v rámci KPÚ, kde však nebyl majetkoprávně vypořádán. V roce 1996 byl na tomto území v rámci ÚTP Nadregionální a regionální územní systém ekologické stability ČR upraven nadregionální ÚSES a v roce 1998 bylo zpracováno upřesnění NRBC Přední kout a příslušná dokumentace (AOPK Brno, 1998). V roce 2003 byly v rámci Generelu R ÚSES (Ageris, 2003) provedeny další, pouze dílčí, úpravy ÚSES. Proto bylo v roce 2011 zadáno ověření všech skladebných částí nadregionálního, regionálního a místního ÚSES jako podklad pro územní plán obce Diváky, který zohledňuje změny NR a R ÚSES, vymezuje místní ÚSES a zajišťuje jeho návaznost na sousední katastry.

Vymezený místní a nadregionální ÚSES byl konzultován se zpracovatelem ÚP Ing.arch. M. Sohrem.

Při zpracování Plánu místního územního systému ekologické stability (M ÚSES) pro k.ú. Diváky byly jako podklady použity následující materiály:

- ÚTP Nadregionální a regionální územní systém ekologické stability ČR (Bínová, Culek 1996)
- výsledky vlastního terénního průzkumu
- nové biogeografické členění ČR – bioregiony a biochory (Culek 2005)
- letecké snímky
- ÚAP obce s rozšířenou působností Hustopeče
- Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje – nevydané
- Generel regionálního ÚSES (Ageris Brno, 2003)
- Návrh společných zařízení KPÚ Diváky (PŮDA-VODA sdružení, 2000)
- Územní plány obcí Nikolčice, Klobouky u Brna, Boleradice, Šitbořice, Kurdějov (1994 – 2007)
- Dokumentace nadregionálního biocentra Přední kout (AOPK Brno, 1998).

2. POPIS ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešené území (k.ú. Diváky) se nachází v severní části bývalého okresu Břeclav a v působnosti ORP Hustopeče. Jeho rozloha činí 848,6 ha.

Katastrální území je členité a má pestrý reliéf. Čtvrtina území je zalesněná (285,8 ha). Kolem obce Diváky jsou enklávy zemědělských půd, kde se střídají bloky orných půd, sady, vinohrady a TTP. Převažujícím funkčním využitím je zemědělství a lesnictví, ostatní funkce jsou zastoupeny méně (dopravní, průmyslová výroba).

Poměrně vysokým podílem jsou zastoupeny orné půdy (422,5 ha), ale postupně se snižuje jejich podíl a pokračuje zatravnění svažitých a erozně ohrožených pozemků. Na řešeném území se nachází EVL ze soustavy NATURA 2000 a také přírodní rezervace, což vypovídá o přírodních hodnotách území.

Koeficient ekologické stability je vysoký v jižní části, která je zalesněna. V ostatní části katastru, kde zatím převažují orné půdy, je koeficient ekologické stability nízký. Po zatravnění dalších orných půd a obnově vodního režimu krajiny (rybníky, mokřady, revitalizace vodních toků) se ještě posílí ekologická rovnováha.

Řešené území se nalézá na 4 mapových listech základní mapy 1:10 000, a to 34-21-02, 34-21-03, 34-21-07 a 34-21-08.

3. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

3.1 Reliéf

Podle geomorfologického členění GGÚ ČSAV se zájmové území řadí do těchto jednotek:

Provincie: Západní Karpaty
Soustava: IX Vnější Západní Karpaty
Podsoustava: IXB Středomoravské Karpaty
Celek: IXB-1 Ždánický les
Podcelek: IXB-1B Boleradická vrchovina
Okresy: IXB-1B-b Divácká vrchovina
IXB-1B-c Němčíčská vrchovina

Divácká vrchovina je plochá vrchovina tvořená převážně paleogenními jílovci, pískovci a slepenci ždánické jednotky vnějšího flyše. Má členitý reliéf s široce zaoblenými rozvodními hřbety, plošinami a hlubokými údolími s často neckovitým příčným profilem. Je středně zalesněná s převážně dubovými porosty, objevují se pařeziny s dubem pýřitým, s teplomilnými keři (dřín, ptačí zob) a vzácnými teplomilnými bylinami (třemdava bílá, timoj trojlaločný). Roztroušeně se objevují stepní lada a na svazích hojně vinice, meruňkové, broskvové i mandloňové sady. V jihozápadní části se nachází PR Kamenný vrch se stepními lady s výskytem kavylů, hlaváčku jarního, sasanky lesní, koniklece lučního.

Němčíčská vrchovina je plochá vrchovina tvořená převážně paleogenními pískovci, slepenci a jílovci ždánické jednotky vnějšího flyše. Má erozně denudační reliéf s širokými rozvodními hřbety, erozními plošinami s hlubokými údolími převážně neckovitého tvaru, z nichž nejvýraznější je údolí Trkmanky, založené na tektonické linii.

3.2 Horniny

Převažují paleogenní jílovce, pískovce a slepence ždánické jednotky vnějšího flyše. Substrát tvoří jílovité a vápnité flyšové břidlice, rozpadávé pískovce a také spraše.

3.3 Půdy

V půdním pokryvu převažují černozemě různých subtypů, většinou erodované. Objevují se také luvizemě, kambizemě a pararendziny. V drobných nivách jsou glejové fluvizemě nebo splachové hlinité sedimenty, občas hnědozemě.

3.4 Podnebí

Řešené území náleží dle Quitta (1970) do velmi teplé a suché klimatické oblasti T4, která je ze severovýchodu ovlivněna teplou klimatickou oblastí T2.

Velmi teplá klimatická oblast T4 je charakterizována teplým jarem a podzimem a suchou teplou zimou. V údolích se projevují teplotní inverze a na plošinách nadměrná větrnost klimatu. Charakteristický je mírný srážkový stín Předního koutu.

3.5 Vodstvo

Zájmové území je odvodňováno Haraskou a jejím přítokem Diváckým potokem. Všechny potoky jsou zregulovány. Jejich břehové porosty jsou mezernaté nebo chybí.

Haraska (č.p. 4-17-01-034) pramení východně od Šitbořic ve výšce 260 m n.m. a ústí zprava do Spáleného potoka u Brumovic ve 175 m n.m. Plocha povodí činí 51,0 km², délka toku 15,2 km a průměrný průtok u ústí činí 0,07 m³.s⁻¹.

Na řešeném území jsou pouze dva bezejmenné rybníky, a to v severní části katastru. Plní především ekologické funkce.

Podle regionalizace povrchových vod (Vlček, 1971) spadá toto území do oblasti nejméně vodné se specifickým odtokem pouze do 3 litrů s⁻¹.km², s malou retenční schopností a silně rozkolísaným odtokem během roku. Nejvodnějšími měsíci jsou únor a březen.

Obr. 1 Rybník nad obcí s vyvinutým litorálním pásmem.

3.6 Biota

Podle regionálně fytogeografického členění (BÚ ČSAV 1987) patří území do fytogeografického obvodu Panonské termofytikum a fytogeografického okresu 20. Jihomoravská pahorkatina, podokres 20b Hustopečská pahorkatina.

Rekonstrukčními individuálními vegetačními jednotkami jsou zde podle geobotanické mapy (Mikyška a kol.1970) luhy a olšiny v nivě Harasky a Diváckého potoka (*Alno-Padion*, *Salicetea purpureae*). Na většině území převažují dubohabrové háje (*Carpinion betuli*). V jižní části katastru sem zasahují subxerofilní doubravy (*Potentillo-Quercetum pannonicum*, *Lithospermo-Quercetum*) a také šípákové doubravy a skalní lesostepi (*Eu-Quercion pubescentis*, *Brometalia* pp., *Festucetalia vallesiacae* pp.).

Potenciální vegetaci tvoří mozaika panonských i karpatských dubohabřin, které doplňují teplomilné doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) a ochuzené panonské teplomilné doubravy. Na horních částech svahů se vyskytují šípákové doubravy, a to dřínové (*Corno-quercetum*) nebo i mahalebkové (*Pruno mahaleb-Quercetum pubescenti*). V nivách potoků lze přepokládat olšové jaseniny a vegetaci asociace *Pruno-Fraxinetum*. Na odlesněných plochách jsou teplomilné trávníky a v zasolených depresích byla donedávna halofilní vegetace.

4. CHARAKTERISTIKA AKTUÁLNÍHO STAVU KRAJINY

Současnou krajinu zkoumaného katastru lze definovat jako krajinu převážně zemědělskou, která je silně antropogenně ovlivněna a dlouhodobě obhospodařovaná.

Jižní část území lze považovat za typ krajiny lesní, která je člověkem relativně méně ovlivněná. Porosty mají zčásti změněnou dřevinnou skladbu s převahou borovice, smrku, případně modřínu. Po okrajích lesa se objevují akáty. Poměrně hojně je zastoupen dub zimní i borovice lesní. Objevuje se i habr a dub šípák.

Zemědělská půda v současnosti zahrnuje 485,8 ha, z toho připadá na ornou půdu 422,5 ha, a to v rozlehlých blocích. Ekologická rovnováha byla v minulosti narušena vytvářením velkých bloků svažitých orných půd a likvidací mezí s rozptýlenou dřevinnou vegetací. Většina trvalých travních porostů byla rozorána, ale dnes se postupně obnovují. Území je postiženo vodní erozí, obec vybudovala suchý polder a další jsou navrhovány.

Na k.ú. Diváky nejsou registrovány významné krajinné prvky (VKP), jsou zde však VKP ze zákona, a to lesy, vodní toky, údolní nivy a rybníky.

Zvláště chráněná území

- 1231 Přírodní rezervace Roviny

Předmětem ochrany jsou bukové doubravy s podrostem vzácných rostlinných druhů. Rozloha činí 26,33 ha.

Území ze soustavy NATURA 2000

Na území obce byly registrovány tyto Evropsky významné lokality (EVL):

- CZ0 624114 Přední kout

Do jižní části území zasahuje EVL Přední kout o rozloze 692,8 ha. Předmětem ochrany jsou zde subpanonské stepní trávníky, panonské dubohabřiny, eurosibiřské stepní doubravy, polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích. Jedná se o lokalitu přástevníka kostivalového.

Památné a významné stromy

Na řešeném území jsou vyhlášeny dva památné stromy.

- 101027 Dřezovec trojtrnný (*Gleditsia triacanthos*) – roste v poli u křížku a má SH 4-5, výška 22 m a obvod kmene 270 cm
- 101030 Dub letní (*Quercus robur*) – roste na okraji obce u lesa, je to polotorzo s dobře ošetřenou dutinou, SH 4-5, výška 20,5 m a obvod kmene 710 cm.

Obr. 2 Památný strom dub letní u okraje zástavby.

Na řešeném území rostou další významné stromy. Jedná se většinou o lípy malolisté nebo lípy velkolisté. U kostela jsou po levé straně dvě lípy malolisté (SH 5, 4) a vpravo jedna lípa malolistá (SH 4). U silnice roste krásná lípa malolistá se SH 5 a u bočního vchodu do zámeckého parku je stará lípa velkolistá (SH 4), která je nakloněna nad silnicí. Tento strom potřebuje zajistit údržbu certifikovaným arboristou, protože větve nad komunikací jsou nebezpečné. Zámecký park je v soukromém vlastnictví a je nepřístupný. Rostou zde starší stromy, a to lípy malolisté i velkolisté, javory mléče a jasany. Pro Diváky jsou typické hrušňové aleje podél komunikací.

Všechny významné stromy jsou zakresleny v grafické části.

Obr.3 Krásné staré lípy u kostela.

5. BIOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešené území patří do panonské biogeografické podprovincie a do 4.3 Hustopečského bioregionu (Culek a kol. 2004).

V zájmovém území lze vymezit čtyři typy biochor, a to 1PC Pahorkatiny na vápnitém flyši 1. vegetačního stupně, 2VC Vrchoviny na slítném flyši 2. vegetačního stupně, 2PF Pahorkatiny na vápnitých flyšových pískovcích 2. vegetačního stupně a 2PC Pahorkatiny na vápnitém flyši 2. vegetačního stupně.

1PC Pahorkatiny na vápnitém flyši 1. vegetačního stupně

Reliéf má větší výškovou členitost neboť převýšení svahů běžně dosahuje 110 m a v oblasti Předního Koutu až 170 m. Reliéf je však měkčí, monotónnější a bez ostrých kontrastů mezi plošinami a úpady. Členitý reliéf způsobuje, že různě skloněné a orientované svahy se mírně liší. Místy se vyskytují sesuvy.

Substrátem jsou převážně jílovité a vápnitě, zvrásněné rozpadavé flyšové břidlice. Časté jsou sprašové závěje a návěje.

Půdy jsou převážně erodované černozemě, místy pelické. Zrnitostně jsou střední těžší, tmavohnědošedé, světlejší než na spraších. Humusová vrstva je často silně redukována erozí, na úpatích svahů jsou pak mocné humusové půdní sedimenty. V lesích jsou udávány na plošinách luvizemě, na spraších hnědozemě a na svazích s obnaženým flyšem i pararendziny.

Plán místního územního systému ekologické stability k.ú. Diváky
Zpracovala: Ing. Ludmila Bínová, CSc.

Klima je velmi teplé a suché (T4), expoziční klima se projevuje mírně, významnější jsou teplotní inverze na dnech údolí.

Vegetace: V horních částech svahů lze potenciálně předpokládat submediteránní šípákové doubravy (svaz *Quercion pubescenti-petraeae*), a to dřínové (*Corno-Quercetum*), na nejteplejších strmějších svazích i mahalebkové (*Pruno mahaleb-Quercetum pubescentis*). Na plošinách lze předpokládat ochuzené panonské doubravy (*Quercetum pubescenti-roboris*). Konkávní části svahů a úpatí hostí panonské prvosenkové dubohabřiny (*Primulo veris-Carpinetum*). V nelesní vegetaci mají význam na konvexkonvexních tvarech jižního kvadrantu porosty drnových stepí svazu *Festucion valesiaca*, jinde teplomilné trávníky svazu *Bromion*, dále lemy svazu *Geranion sanguinei* a teplomilné křoviny svazu *Prunion spinosae*, na ladech teplomilná vegetace svazu *Dauco-Melilotion*.

Vyskytují se zde tyto skupiny typů geobiocénů (v závorce je uvedeno % zastoupení): 1BD2 (3), 1BD3 (55), 2BD3x (30), 2BC3x (10), 2BC5a (2).

Cílové ekosystémy:

Přirozené: XDB – xerothermní doubravy, SUH – suťové lesy

Náhradní: XT – xerothermní trávníky.

2PC Pahorkatiny na vápnitěm flyši 2. vegetačního stupně

Reliéf je značně členitý, se svahy zpravidla příkřejšími a dosahujícími často výšek 100 až 180 m. Místa jsou svahy změněny velkoplošným terasováním nebo jsou rozčleněny četnými stržemi a suchými údolími. Směrem k východu přibývá táhlých tvarů zahluobených bočních údolí s prameníci povrchovými vodami. Sevřenější a užší údolí ustupují údolím široce otevřeným. Na místo úzkých a podlouhlých rozvodných plošin ostře ohraničených lomem spádu k údolním svahům začínají převažovat širší a klenutější rozvodné plošiny přecházející zvolna do údolních svahů. Typický je výskyt četných, ale drobných sesuvů.

Substrát je tvořen paleogenními flyšovými horninami bělokarpatké a ždánické jednotky. Flyše mají převážně typickou litofacii, s převahou jílovců, vesměs vápničitých. Zvětralinám předkvartérního podloží dodávají vápnatosti také spraše, vytvářející značně nesouvislý, avšak v plošném úhrnu velmi významný pokryv.

Pro půdní pokryv je charakteristická převaha černozemí nad hnědozeměmi a doplňkový výskyt kambizemí a pararendzin. Orné půdy jsou postiženy vodní erozí. V lesích jsou udávány luvizemě. Půdy mají sytou hnědošedou barvu.

Klima je teplé (T2) až velmi teplé (T4), mírně suché až mírně vlhké, s teplotními sumami za malé vegetační období 2400 - 2800°C. Na výrazných svazích se projevuje příznivý režim minimálních teplot s prodlouženým bezmrazým obdobím. V údolích se projevují teplotní inverze a na plošinách nadměrná větrnost klimatu.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří mozaika dubohabřin panonských (*Primulo veris-Carpinetum*) i karpatských, zejména na úpatí svahů a ve žlebech (*Carici pilosae-Carpinetum*), vzácně i s vtroušeným bukem. Na konvexních tvarech je doplňují teplomilné doubravy, zpravidla ze svazu *Quercion petraeae* (asociace *Potentillo albae-Quercetum*), na nejextrémnějších stanovištích jižního kvadrantu i šípákové doubravy ze svazu *Quercion pubescenti-petraeae* (asociace *Corno-Quercetum*). V potočních nivách lze předpokládat vegetaci asociace *Pruno-Fraxinetum*. Na odlesněných plochách se objevují teplomilné trávníky ze svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*, výjimečně v jižním kvadrantu i typy drnových stepí ze svazu *Festucion valesiaca*.

Převažují tyto skupiny typů geobiocénů (v závorce je uvedeno % zastoupení): 2BD3 (50), 2BC3 (10), 3BD3 (30), 2C5a (2).

Cílové ekosystémy:

Přirozené: HDH – habrové doubravy, XDSX – subxerothermní doubravy

Náhradní: XT – xerothermní trávníky.

2PF Pahorkatiny na vápnatých flyšových pískovcích 2. vegetačního stupně

Členitý pahorkatinný reliéf se vyznačuje svahy vysokými 50 - 150 m, konvexně-konkávním nebo konvexním profilem, rozčleněnými řadou bočních údolí, strží a suchých údolí. Plošiny na rozvodích jsou zpravidla značně úzké a podlouhlé. Ojedinele je terén postižen sesouváním.

Substrát je tvořen vápnatými rozpadavými pískovci ždánického flyše paleogenního stáří. Místy se objevují pevné slepence nebo sedimenty psamiticko-pelitické litofacie, často s překryvem karbonátových polygenetických hlín a spraší. Deprese vyplňují deluviofluviální hlíny, vesměs karbonátové.

V půdním pokryvu se střídají pararendziny typické a kambizemní, černozemě (zpravidla erodované), hnědozemě a kambizemě. V lesích jsou uváděny luvizemě. Půdy mají světle hnědošedou barvu.

Klima je teplé (T2), suché až mírně vlhké, s teplotními sumami za malé vegetační období 2400 - 2800 °C. Na vysokých svazích se projevuje příznivý režim minimálních teplot s prodlouženým bezmrazým obdobím. Účinky expozičního klimatu jsou stupňovány snadno záhřevným a vysychavým substrátem. Ve vrcholových polohách se projevuje nadměrná větrnost klimatu.

Kostru potenciální přirozené vegetace tvoří karpatské ostřicové dubohabřiny (*Carici pilosae-Carpinetum*), které na sklonech jižního kvadrantu střídají teplomilné mochnové doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) a výjimečně se mohou vyskytnout i dřínové doubravy (*Corno-Quercetum*). Na odlesněných místech vznikají teplomilné trávníky svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*.

Převažují tyto skupiny typů geobiocénů (v závorce je uvedeno % zastoupení):
2BD2 (20), 2BD3 (40), 2BC3 (5), 3BD3 (24), 1BD2 (10), 3BC5a (1).

Cílové ekosystémy:

Přirozené: HDH – habrové doubravy, XDSX – subxerothermní doubravy

Náhradní: XT – xerothermní trávníky.

2VC Vrchoviny na slítném flyši 2. vegetačního stupně

Reliéf je tvořen nepříliš členitou vrchovinou s převýšením svahů 150 - 210 m. Svahy jsou relativně příkré a na Předním Koutě členěné řadou suchých hlubokých údolí a úpadů.

Substrát je tvořen paleogenním flyšem ždánicko-hustopečské jednotky, písčito-jílovitou facií. Na závětrných svazích se nacházejí sprašové závěje, na úpatí svahů akumulace hlinitých svahovin.

Půdy jsou tvořeny hlavně degradovanými černozeměmi erodovanými a v lesích převažují luvizemě. Na konvexních vysychavých svazích na spraších jsou uváděny i hnědozemě v extrémních místech přecházející až do pararendzin.

Klima je teplé (T2), s teplotními sumami za malé vegetační období 2400 - 2800 °C, a mírně suché. Na odlesněných dlouhých svazích se v noci projevuje stékání chladného vzduchu a vyvíjí se teplé svahové zóny v horní polovině svahu. Horní polovina svahů jsou mimo dosah místních i většiny regionálních teplotních inverzí a mají tak velmi příznivé podmínky pro růst rostlin. Nevýhodou je vyšší exponovanost svahů vůči častým silným jihovýchodním větrům.

Potenciální přirozenou vegetaci tvoří panonské prvosenkové dubohabřiny (*Primulo veris-Carpinetum*), které na sklonech jižního kvadrantu mohou střídát mochnové teplomilné doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) a na severních svazích karpatské ostřicové dubohabřiny (*Carici pilosae-Carpinetum*). Přirozenou náhradní vegetaci tvoří teplomilné trávníky svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*.

Převažují tyto skupiny typů geobiocénů (v závorce je uvedeno % zastoupení):
1BD3 (15), 2BD3 (50), 2BC3 (8), 3BD3 (20), 3BC3 (7), 3BC5a (+).

Cílové ekosystémy:

Přirozené: XDSX – subxerothermní doubravy, HBH – habrové doubravy, BUKD – květnaté bučiny.

Skupiny typů geobiocénů řešeného území (STG)

1BD1-2:	zakrslé doubravy s ptačím zobem (Ligustri-querceta humilia inf.)
1BD3:	doubravy s ptačím zobem (Ligustri-querceta)
1BD(3)-4:	lipové doubravy nižšího stupně (Tili-querceta roboris inf.)
2BC4-5a:	jasanové olšiny nižšího stupně (Fraxini-alneta inf.)
2BD1-2:	zakrslé doubravy s ptačím zobem vyššího stupně (Ligustri-querceta humilia sup.)
2BD3:	lipové bukové doubravy (Fagi-querceta tiliae)
2BD-BC3:	lipojavorové bukové doubravy (Fagi-querceta tiliae-aceris)
2C5a:	topolojilmové jaseniny vyššího stupně (Ulmi-fraxineta populi inf.)
3BD3:	lipové dubové lučiny (Querci-fageta tiliae)
3BC3:	lipojavorové dubové bučiny (Querci-fageta tiliae-aceris)

6. KONCEPCE NÁVRHU ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY

Na řešeném území byl vymezen ÚSES dvou hierarchických úrovní, tj. nadregionální a místní (lokální) ÚSES. Koncepte nadregionálního ÚSES byla převzata z ÚTP Nadregionální a regionální ÚSES ČR (Bínová, Culek 1996) a upřesněna na základě terénních průzkumů a také Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje.

Konceptní řešení ÚSES vychází z biogeografické diferenciaci území, z potřeby navázat na nadregionální ÚSES a plány místních ÚSES na sousedních katastrech.

6.1 Územní systém ekologické stability v nadřazené ÚPD (ZÚR)

V době zpracování územního plánu a plánu ÚSES nebyla vydána ZÚR Jihomoravského kraje. Vycházeli jsme proto z projednávaného návrhu vymezení nadregionálního ÚSES.

Nadregionální biocentrum NRBC 107 Přední kout bylo upřesněno pouze nepatrně, a to dle terénního šetření a aktuálního stavu. Biocentrum zasahuje i do okolních katastrů.

6.2 Nadregionální územní systém ekologické stability v ÚP

Na řešeném území bylo nezbytné upřesnit dle ÚTP NR-R ÚSES nadregionální biocentrum 107 Přední kout. Jedná se o reprezentativní biocentrum pro Hustopečský biogeografický region.

Zastoupení požadovaných cílových ekosystémů pro NRBC je uvedeno v tabulce.

Zastoupení potenciálních ekosystémů v nadregionálním biocentru Přední kout a hodnocení jejich významu pro reprezentativnost Hustopečského bioregionu

Zkratka	Název cílového ekosystému (fyziotypu)	Požadované plošné zastoupení v NRBC (%)	Skutečné plošné zastoupení potenciálních ekosystémů (ha)		
			na širším území NRBC	v minimálním biocentru	v jádrových územích NRBC
XDE	Euxerothermní doubravy	30 - 70	1 265,5	448,2	71,6
HDH	Habrové doubravy	30 - 60	893,7	592,2	71,4
LOPO	Pobřežní olšiny a křoviny	2 - 7	151,3	29,3	0
XT	Xerothermní trávníky	-			
XT/KR	Xerothermní trávníky a křoviny	-			
HDH (BUK)	Habrové doubravy s bukem	0 - 1	32,0	29,2	6,4

Jádrové území NRBC na k.ú. Diváky tvoří přírodní rezervace Roviny. Nadregionální biocentrum je funkční a jeho další zkvalitnění je možné v rámci schvalování LHP.

6.3 Místní (lokální) územní systém ekologické stability

Na řešeném území byla vymezena celkem 3 lokální (místní) biocentra a 3 lokální (místní) biokoridory. Reprezentovány byly všechny reprezentativní STG, pro všechny typy biochor.

Pro vymezení místního ÚSES bylo rozhodující zajištění návaznosti na sousední katastry a územní plány Šitbořice a Klobouky. Nivou potoka Haraska byla vedena větev ÚSES po podmáčených nivních stanovištích, která pokračuje i na sousedních katastrech. LBC 1 Na Harasce je vymezeno na soutoku Harasky a Diváckého potoka. Bude se zakládat, a to včetně navazujících koridorů LK 1 a LK 2. Předpokládáme revitalizaci potoka a založení mokřadu.

Druhá větev ÚSES po hydriky normálních až suchých stanovištích navazuje na k.ú. Šitbořice. Biocentrum LBC 2 Torhety se nachází na obou katastrech. Biokoridor LK 3 je zároveň protierozním opatřením. Větev je ukončena v LBC 3 Polejtní, protože napojení na NRBC je zajištěno přes Nikolčice.

Minimální rozloha lokálních biocenter je 3 ha, mokřadních biocenter 1 ha a kombinovaných biocenter 6 ha. Minimální šíře lokálních biokoridorů je 15 m a jejich maximální délka je 2 km.

Součástí místních územních systémů ekologické stability jsou rovněž interakční prvky, které zprostředkovávají příznivé působení biocenter a biokoridorů na okolní méně stabilní až nestabilní krajinu. Vytvářejí specifické existenční podmínky rostlinám i živočichům. V interakčních prvcích nacházejí prostředí pro život opylovači kulturních rostlin a predátoři omezující hustotu populací škůdců.

Stávajícími interakčními prvky jsou ekotonová společenstva křovinatých lad a lemů i břehové porosty a silniční stromořadí, které nejsou biokoridory. Velmi pozitivně působícím plošným interakčním prvkem jsou travinobylinná společenstva, která ve formě lučních porostů by měla být uplatňována zejména v údolních nivách potoků a na erozně ohrožených prudkých svazích.

Navrhované interakční prvky byly rozděleny na tři typy:

IP 1

- jedná se o dosadbu alejí kolem stabilizovaných polních cest, místních komunikací a silnic,
- doporučuji domácí druhy dřevin dle příslušných STG, popř. ovocné dřeviny do alejí v blízkosti obce,
- pokud by měly doprovodné porosty sloužit jako větrolamy, pak se nepoužívají ovocné dřeviny,
- šíře větrolamů by měla být podstatně menší než u biokoridorů, tj. maximálně 7 m a velký význam by měly alespoň aleje doplněné keři.

IP 2

- jedná se o dosadbu břehových a doprovodných porostů kolem vodotečí a vodních ploch,
- doporučuji domácí druhy stromů a keřů pro příslušná STG, nevhodné jsou ovocné dřeviny.

IP 3

- jedná se o dosadbu soliterních dřevin k drobným sakrálním stavbám (kříže, boží muka), které dotváří krajinný ráz,
- doporučuji domácí druhy stromů, a to lípu malolistou, dub zimní, javor mléč.

7. STANOVENÍ PODMÍNEK PRO VYUŽITÍ PLOCH BIOCENTER A BOKORIDORŮ

Územní systém ekologické stability je součástí koncepce uspořádání krajiny a jeho nefunkční části budou zakresleny na výkrese veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací.

V textové části územního plánu budou stanoveny tyto podmínky pro využití ploch biocenter a biokoridorů.

Podmínky pro využití ploch biocenter

- hlavní využití: plocha přírodní zajišťující podmínky pro ochranu přírody a krajiny
- přípustné využití: ochrana přírody a krajiny
- podmíněně přípustné využití: lesní plochy pouze v případě, že se jedná o lesní biocentra a lesy s přirozenou skladbou dřevin, a extenzivní zemědělské využití (TTP) v plošně omezeném rozsahu
- podmíněně přípustné využití: dopravní a technická infrastruktura pouze v případě, že prokazatelně neexistuje alternativní řešení
- nepřípustné využití: ostatní způsoby využití

Podmínky pro využití ploch biokoridorů

- hlavní využití: plocha přírodní zajišťující podmínky pro ochranu přírody a krajiny
- přípustné využití: ochrana přírody a krajiny
- podmíněně přípustné využití: lesní plochy pouze v případě, že se jedná o lesní biokoridory, vodní toky
- podmíněně přípustné využití: dopravní a technická infrastruktura pouze v případě, že prokazatelně neexistuje alternativní řešení
- nepřípustné využití: ostatní způsoby využití

8. BIOCENTRA A BOKORIDORY JAKO VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ OPATŘENÍ

Biocentra a biokoridory, která jsou nefunkční nebo částečně funkční, budou zakreslena na výkrese veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací.

Seznam biocenter a biokoridorů jako VPO:

- LBC 1 Na Harasce
- LBC 2 Torhety – část u hranice s k.ú. Šitbořice
- Lokální biokoridory LK 1, LK 2, část LK 3

Všechna ostatní biocentra a biokoridory na řešeném území jsou funkční. Jejich stav bude zlepšován pouze způsobem hospodaření, což není obsahem ÚP.

9. ZÁVĚR

Navržený územní systém ekologické stability všech hierarchických úrovní, tj. nadregionální a místní, je pouze jedním z předpokladů k obnově ekologické rovnováhy krajiny. Dalšími nutnými předpoklady k větší stabilitě krajiny jsou ekologičtější způsoby hospodaření jak v lese, tak i na zemědělské půdě, zlepšení čistoty vod a omezení větrné i vodní eroze.

Plán místního ÚSES je zapracováván do územního plánu sídla a po jeho vydání se stává závazným podkladem, který může být postupně realizován do funkční podoby. Na všechny skladebné části ÚSES, které jsou schváleny v rámci územního plánu mohou obce i další subjekty žádat dotace z Operačního programu životního prostředí, SFŽP, Programu péče o krajinu i z dotačních titulů MZe. Tyto dotace se týkají biocenter, biokoridorů i všech interakčních prvků (alejí, břehových porostů, protierozních opatření).

Nezbytná je ochrana všech stávajících ekologicky stabilních částí krajiny, a to především lesů, liniových dřevinných společenstev, alejí ovocných stromů a také všech památných a významných vzrostlých stromů v obci i jejím okolí.

Přírodovědně velmi hodnotné území je legislativně dostatečně zajištěno vyhlášením EVL Přední kout a PR Roviny.

Zvýšenou pozornost zasluhuje síť stávajících interakčních prvků, která je významným krajinným prvkem, který vytváří typický krajinný ráz. Interakční prvky (aleje) a břehové porosty všech vodotečí je důležité doplňovat. Při komplexních i jednoduchých pozemkových úpravách je nezbytné požadovat obnovu systému protierozních mezí, které vytváří specifický typ krajiny a jsou významným prvkem krajinného rázu.

Revitalizace vodních toků a také další zatravňování, popř. zalesňování patří mezi velmi vhodná a doporučená opatření zvyšující ekologickou stabilitu a obohacující krajinný ráz tohoto území. Významná je také realizace dalších protierozních opatření (poldry) a parková úprava obcí.

10. TABULKOVÁ ČÁST

10.1 Biocentra

10.2 Biokoridory

Plán místního územního systému ekologické stability k.ú. Diváky
Zpracovala: Ing. Ludmila Bínová, CSc.

10.1 Biocentra

1. Název a číslo: NRBC 107 Přední kout	
2. Katastr: Diváky	3. Mapový list: 34-21-07
4. Typ a biogeografický význam: nadregionální biocentrum reprezentativní	
5. Geobiocenologická typizace: biochora 2PF, 2VC, 1PC	
6. Minimální výměra: 1000 ha	7. Navržená výměra: cca 1200 ha
8. ZCHÚ, EVL, PO, přírodní park: EVL Přední kout	
9. Současný stav: Přirozené a přírodě blízké lesní a stepní ekosystémy reprezentující Hustopečský bioregion. Biocentrum je funkční a na řešené území zasahuje lesní částí.	
10. Využívání: les, TTP	11. Stupeň ekologické stability: 3, 4, 5
12. Cílové ekosystémy: reprezentativní lesní, stepní	

1. Název a číslo: LBC 1 Na Harasce	
2. Katastr: Diváky	3. Mapový list: 31-21-08
4. Typ a biogeografický význam: lokální biocentrum	
5. Geobiocenologická typizace: 2BC4-5a	
6. Minimální výměra: 1 ha	7. Navržená výměra: 1 ha
8. ZCHÚ, EVL, PO, přírodní park: ne	
9. Současný stav: Vymezeno na soutoku Harasky a Diváckého potoka, zahrnuje část nivy. Biocentrum není funkční a bude se zakládat na orných půdách.	
10. Využívání: orné půdy, vodní tok	11. Stupeň ekologické stability: 1, 3
12. Cílové ekosystémy: reprezentativní nivní, jasanové olšiny nižšího stupně	

1. Název a číslo: LBC 2 Torhety	
2. Katastr: Diváky, Šitbořice	3. Mapový list: 34-24-02
4. Typ a biogeografický význam: lokální biocentrum	
5. Geobiocenologická typizace: 2BD3	
6. Minimální výměra: 3 ha	7. Navržená výměra: 1,5 ha
8. ZCHÚ, EVL, PO, přírodní park: ne	
9. Současný stav: Zasahuje pouze částí na k.ú., je situováno na svahy zčásti porostlé akáty, část se bude zakládat. Biocentrum je částečně funkční, významná jsou stepní lada.	
10. Využívání: les	11. Stupeň ekologické stability: 1, 3
12. Cílové ekosystémy: reprezentativní stepní a lesní, lipové bukové doubravy, stepní lada	

Plán místního územního systému ekologické stability k.ú. Diváky
Zpracovala: Ing. Ludmila Bínová, CSc.

1. Název a číslo: LBC 3 Polejtní	
2. Katastr: Diváky	3. Mapový list: 34-21-02, 07
4. Typ a biogeografický význam: lokální biocentrum	
5. Geobiocenologická typizace: 2BD3	
6. Minimální výměra: 3 ha	7. Navržená výměra: 9 ha
8. ZCHÚ, EVL, PO, přírodní park: ne	
9. Současný stav: Smíšený les, vyšší zastoupení dubu zimního, borovice a po okrajích akáty. Biocentrum je funkční. Potřebné je zkvalitnit druhovou skladbu v LHP.	
10. Využívání: les	11. Stupeň ekologické stability: 3, 3-4
12. Cílové ekosystémy: lesní, lipové bukové doubravy	

10.2 Biokoridory

LOKÁLNÍ BOKORIDORY

Název	STG	Délka (m)	Využití SES	Cílové ekosystémy
LK 1	2BC4-5a	550	orná, vodní tok 1, 3	jasanové olšiny nižšího stupně
LK 2	2BC4-5a	550	orná, vodní tok 1, 3	jasanové olšiny nižšího stupně
LK 3	2BD3	820	les, orná 1, 3	lipové bukové doubravy